

rozkazem, nebo o důchody, z nichž se daň podle § 30 zákona o přímých daních sráží; v prvním případě se úhrnný daň podrobený důchod příslušníka rodiny započítává do celkového důchodu nájemníka, v druhém případě jen polovicí hrubých služebních požitků.

V souzené věci netvrdila žádná strana, že by celkový důchod žalovaného v nesporné hrubé výši měsíčních 1.800 Kč, t. j. ročních 21.600 Kč byl souhrnem důchodů jeho a společníků rodiny. Nejsou tu proto skutkové předpoklady pro užití § 4, odst. 2, zák. č. 66/1936 Sb. z. a n. a nepoživá proto žalovaný ode dne 30. června 1938 zákonné ochrany nájemníků, poněvadž jeho celkový důchod v roce 1937 převyšoval 18.000 Kč; žalobce byl tudíž oprávněn dáti žalovanému výpověď k 1. červenci 1938 již před tímto dnem (viz rozh. č. 15927 Sb. z. a n.).

Čís. 17109.

Zákon o dělení dědictví při rolnických usedlostech střední velikosti č. 68/1908 čes. z. z.

Nejsou-li splněny podmínky stanovené v § 1 řeč. zák. pro zahájení řízení oním zákonem upraveného, není dovoleno rozšířit jeho užití na jiné případy.

Náleží-li rolnický statek střední velikosti manželům jako spoluvlastníkům, z nichž pouze jeden je příslušníkem rolnického stavu (jako když se na př. rolník oženil s ženou výdělečně činnou, která i za trvání manželství vykonává dále své povolání, anebo když se rolnice provdala za muže, jenž nenáleží k selskému stavu), není zákonné překážky, aby nebyla pozůstalost po zemřelém spoluvlastníku onoho statku, třebaže sám nebyl rolníkem, projednána za splnění ostatních podmínek podle zák. č. 68/1908 čes. z. z., jestliže lze aspoň dědicího pozůstalého manžela — spoluvlastníka statku — počítati k selskému stavu. Nevadí ani, že pozůstalý manžel (nebo pozůstalá manželka) provozuje zároveň hostinskou živnost, nebyl-li rozsah této živnosti takový, aby jej bylo možno pokládati za převládající základ jeho hospodářské činnosti a za hlavní zdroj jeho příjmů, ani to, že byl rolnický statek propachtován, nelze-li z důvodů, z nichž došlo k propachtování, usuzovati, že se vlastník nebo spoluvlastník chtěl trvale vzdáti zemědělství.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1938, R I 1421/38.)

Josef T., sládek ve výslužbě v N., zemřelý dne 28. června 1937 bez zanechání poslední vůle, se podle smlouvy sepsané v podobě notářského spisu ze 7. února 1933 stal spoluvlastníkem ideální polovice selské usedlosti č. p. 5 a 29 s pozemky zapsanými ve vložkách č. 5 a 74 pozemkové knihy M., kdežto před tím byla jedinou vlastnící uvedených nemovitostí jeho manželka Anna T-ová, která do 23. února 1933, kdy se provdala za Josefa T., samostatně na usedlosti hospodařila a zároveň provozovala hostinskou živnost. Ježto Josef T. byl povoláním

sládek v pivovaře vzdáleném více než hodinu od M., takže jeho manželka Anna T. nemohla hospodařiti na oněch nemovitostech, nechtěla-li žiti odloučeně od svého manžela, propachtovali oba manželé ony nemovitosti manželům Josefu a Marii L. na šest let, t. j. na dobu od 15. května 1934 do 1. října 1940. Podle této smlouvy byli propachtovatelé oprávněni, nebudou-li pachtýři řádně plniti pachtovní podmínky, objekt i s pozemky propachtovati jinému, nebo převzít do vlastní režie. V roce 1937 činilo nájemné 12.311 Kč ročně. P o z ů s t a l o s t n í s o u d rozhodl k návrhu Anny T., že pozůstalost po Josefu T. jest projednávatí podle předpisů zák. č. 68/1908 čes. z. z., kdežto r e k u r s n í s o u d rozhodl, že se ona pozůstalost nebude projednávatí podle uvedeného zákona.

N e j v y š š í s o u d uložil soudu prvé stolice další jednání a nové rozhodnutí.

D ů v o d y:

O otázce, zdali jest pozůstalost po Josefu T. projednati podle zákona ze dne 7. srpna 1908 č. 68 čes. z. z., rozhodly oba nižší soudy, aniž předepsaným způsobem (§ 1, posl. odst., uved. zák.) řešily základní otázku, zda se má držebnost, o niž tu jde, vůbec pokládati za rolnickou usedlost střední velikosti ve smyslu vzpomenutého zákona. Nestačí, že nižší soudy, jak se zdá, tuto vlastnost nepřímou předpokládají. Ani stranám ani soudu není dovoleno rozšířiti použití zákona o dědické posloupnosti v rolnické usedlosti na případy, v nichž podmínky v § 1 řeč. zák. uvedené snad nejsou splněny. V souzeném případě si pozůstalostní soud nevyžádal ú ř e d n í výkaz o rozloze a o čistém katastrálním výnosu statku patřícího do pozůstalosti po Josefu T., takže vůbec nelze spolehlivě posouditi, zda požadavku prvního odstavce § 1 uved. zák. je dostiučiněno. Rovněž nebylo zjištěno, zda jde o nemovitosti, na nichž se pravidelně ze statku hospodaří, a zda tyto nemovitosti tvoří hospodářskou jednotku. O tom, zda se má držebnost, o niž tu jde, pokládati za rolnický statek střední velikosti ve smyslu řečeného zákona, rozhoduje však pozůstalostní soud v s l e c h n a o b e c n í p ř e d s t a v e n s t v o a z n a l c e.

Bez řešení této předurčující otázky mohl by se soud obejít jen tehdy, kdyby byl správný jeho názor, že dotčeného zákona v konkrétním případě z jiného důvodu nelze použítí. Ale právní názor rekursního soudu, že ustanovení českého zemského zákona o dědické posloupnosti v rolnické statky nemají tu významu, poněvadž ani zůstavitele ani jeho vdovu nelze čítati podle běžného názoru k stavu rolnickému, v této všeobecnosti neobstojí.

Zákon sám výslovně o této náležitosti nemluví, naproti tomu vyslovuje však nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 28. února 1909, č. 3 věst. v § 2, odst. 7, mínění, že »h l e d í c n a ú č e l y zákona bude

míti za to, že jest vyloučeno ho použití, nelze-li vlastníka statku a jeho rodinu podle běžného názoru čítati k stavu rolnickému. Ale právě účel zákona směřující k tomu, aby byl selský stav tím zachován hospodářsky silným, ospravedlňuje použití tohoto zákona výjimečně též v případech, v nichž zůstavitel sám nebyl rolníkem. Tomu bude tak zejména za předpokladů § 14 uved. zák., když nemovitost, která jinak vyhovuje požadavkům v § 1, je ve spoluvlastnictví manželů, neboť i v takovém případě, pokud tomu neodporují ustanovení zůstavitelovy poslední vůle nebo dědické smlouvy, dopouští zákon, aby pozůstalý manžel převzal uprázdněnou polovici statku podle §§ 8 a 10, zemřel-li druhý bez potomstva, anebo aby tak učinil se svolením poručenského soudu, jsou-li tu děti z tohoto manželství. Lze připustiti, že zpravidla manželé, hospodařící na rolnickém statku, patří oba k selskému stavu a že je sotva k prospěchu hospodářství, není-li každý z nich rolníkem. Nelze však přehlédnouti, že vývojem hospodářských poměrů nastaly též případy, v nichž rolnický statek náleží manželům jako spoluvlastníkům, z nichž pouze jeden je příslušníkem rolnického stavu, když se na příklad rolník oženil s ženou výdělečně činnou, která své povolání i za trvání manželství dále vykonává, anebo když se rolnice provdala za muže nenáležícího k selskému stavu, což nijak nevylučuje, aby onen z manželů, který již byl rolníkem, zůstal jím i nadále. Není zákonné překážky, aby v takovém případě, zemřel-li spoluvlastník rolnického statku střední velikosti, třebaže sám nebyl rolníkem, pozůstalost po něm, jsou-li splněny ostatní podmínky, nebyla projednána podle zákona č. 68/1908 čes. z. z., jestliže lze alespoň pozůstalého manžela, tudíž spoluvlastníka statku čítati k selskému stavu, poněvadž pak je tu možnost, aby byla zachována nedělitelnost rolnického statku a tím i hospodářská síla rolnického stavu.

V souzené věci bylo zjištěno, že pozůstalá vdova, která až do svého provdání byla vlastnící celého statku, skutečně až do té doby byla rolnicí. Nevadilo, že zároveň provozovala ve svém domě malý hostinec (§ 2, odst. 6, nař. min. sprav. ze dne 28. února 1909, č. 3 věst.). Rozsah tohoto živnostenského zaměstnání nebyl takový, že je slušelo pokládati za převládající základ hospodářské činnosti vlastnice a za hlavní zdroj jejích příjmů (rozh. č. 8330 Sb. n. s.). Ani propachtování rolnického statku, i když k němu došlo z jiných důvodů než pro nemoc a stáří (rozh. č. 11654 Sb. n. s.), nemění nic na povaze statku jako usedlosti střední velikosti a na použití zákona č. 68/1908 čes. z. z., pokud z důvodu, z nichž došlo k propachtování statku, nelze usuzovati na to, že vlastník nebo spoluvlastník chtěl se trvale zříci zemědělství. Ježto celkové pachtovné ze statku, o nějž jde, činilo za rok 1937 12.3111 Kč, čítaje v to pacht zapravený Josefem L., a z provozu hostince bylo zaplatiti toliko po 24 Kč z každého odebraného hl piva, jak vyplývá z pachtovní smlouvy, při čemž se také podle tvrzení odpůrců čepovalo jen 85 hl ročně, takže z tohoto množství bylo zaplatiti nejvýše 2.040 Kč, nelze pochybovati o tom, že výnos polního hospodářství převyšoval

příjmy z hostince. Neobstojí proto důvod, z něhož rekursní soud vycházel, a poněvadž se nižší soudy ještě neobíraly řádně základní otázkou úvodem naznačenou, bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Čís. 17110.

Žalobě na náhradu škody vzniklé podáním vědomě a zlomyslně falešného posudku znalcem a tím, že strana při podání takového posudku spoluúčinkovala a nesprávně jako strana slyšena vypovídala, nevadí, že se tím dotčená strana nepokusila o nápravu nejprve žalobou o obnovu. Co se týká náhrady útrat prohraného sporu, nevyžaduje se, aby žalobce již ony útraty nahradil.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1938, Rv I 1501/38.)

Žaloba, kterou se žalobce domáhal na firmě »S. podnik v Č.« zaplacení svého společenského podílu, byla pravoplatně zamítnuta. Tvrdě, že jeho žaloba byla zamítnuta hlavně jednak proto, že žalovaní znalci oboru účetnictví podali nález vědomě nepravdivý, jednak tím, že žalovaný H., který byl slyšen za »S. podnik v Č.« jako strana a jenž byl vedoucím obchodních knih, neupozornil žalované znalce na rozhodující okolnosti a naopak uvedl je v omyl, takže znalci podali soudu nesprávná a pravdě neodpovídající data a založili své posudky na pouhých domněnkách proti zásadě § 362 c. ř. s., a že takto způsobili všichni žalovaní žalobci škodu vzniklou tím, že mu nebyl přiznán zažalovaný podíl a že byl odsouzen zaplatiti odpůrci útraty sporu a hraditi své vlastní útraty. Domáhá se proto na nich zaplacení 39.342 Kč 85 h s přísl. Soud prvního stolice zamítl žalobu. Důvody: Stran odpovědnosti znalců za škodu, které se žalobce domáhá, má význam předpis § 1300 obč. zák., podle něhož je znalec odpovědný, udělí-li nedopatřením za odměnu škodlivou radu v záležitostech svého umění neb vědy, a kromě tohoto případu odpovídá rádce jen za škodu, kterou vědomě jinému způsobil udělením rady. Vzpomenuté ustanovení již podle svého doslovu má na mysli případ, kdy znalec poskytne radu za odměnu třetí osobě. V konkrétním případě jde o znalce stanovené soudem a o posudek, který podali soudu. Jde tedy o ustanovení znalce soudem, kterýžto znalec není v žádném právním poměru k některé ze sporných stran, jak ostatně také vyplývá ze znalecké instituce samé ve smyslu § 351 c. ř. s., která je nejlépe charakterisována tím, že znalecký důkaz může provést soud i z úřadu, nejso vázán návrhy stran. Judikatura sama (rozh. č. 7474 Sb. n. s.) jest toho názoru, že nárok na odškodnění podle § 1300 obč. zák. předpokládá, že rada byla udělena na základě smluvního poměru mezi znalcem a poškozeným. Mezi žalobcem a žalovanými znalci žádného smluvního poměru nebylo a nejde tudíž o smluvní poměr, znalec tedy za možnou škodu neodpovídá žalobci a proto bylo žalobu co do právního důvodu stran žalovaných znalců zamítnouti. Ostatně mě-li žalobce